

Što odluka bosanskohercegovačkih vlasti o unutarnjem dugu znači za vas?

U prosincu su se vlasti na državnoj i entitetskoj razini kao i vlasti Brčko Distrikta dogovorile o strategiji za rješavanje neisplaćenih finansijskih tražbina građana prema državnim organima, čime je uklonjen jedan od najvećih problema koji gotovo već cijelo desetljeće unosi nesigurnost u gospodarstvo ove zemlje. To je dobra vijest za BiH kao i za građane ove zemlje. Ovim se dogovorom uklanja najveća zapreka za investiranje i otvaranje novih radnih mjesta u ovoj zemlji. I bit će uklonjen najveći dio tereta duga za buduće generacije.

Što predstavljaju ove tražbine?

Gradani imaju tražbine prema tijelima vlasti BiH – na državnoj i entitetskoj razini kao i u Brčko Distriktu – u vrijednosti od nekoliko milijardi KM. To je novac koji se ne isplaćuje već godinama i za koji do prošloga mjeseca nije ni postojao plan isplate. Do sada su mnogi zasigurno vjerovali da nikada neće ni biti isplaćen. Dakle tko točno ima pravo na isplatu ovih tražbina?

Najveću skupinu čine građani čiji su devizni računi blokirani kao posljedica raspada bivše Jugoslavije, zatim skupina građana koji imaju tražbine prema tijelima vlasti na osnovi troškova koji su nastali kao posljedica rata; te tisuće radnika i umirovljenika kojima se duguje novac u vidu neisplaćenih plaća i mirovina. Državna tijela duguju novac bankama a imaju obveze i prema građanima na osnovi certifikata izdanih u kasnim 90-im.

Koliko je ozbiljan ovaj problem?

Gospodarstvo BiH je zapravo talac ovih ogromnih tražbina. Sve dok ne bude postojala izvjesna sigurnost u pogledu načina i rokova za otplatu ovoga ogromnog iznosa, i domaći i strani ulagači s velikim oprezom će odlučivati o ulaganju novca u BiH. Oni imaju stvarnog razloga za zabrinutost budući da svatko onaj tko pokreće neki posao u BiH mora biti zabrinut zbog mogućnosti da će vlada morati rješavati pitanje unutarnjega duga podizanjem poreza u oblasti privatnoga poduzetništva. To je nešto što strani ulagači moraju uzeti u obzir, kao i razlog zbog kojega često odlučuju da ne ulažu u zemlju u kojoj nije riješeno pitanje unutarnjega duga.

Gradani žive u neizvjesnosti glede toga hoće li taj problem ikad biti riješen. Sada postoji izvjesnost.

Izraženo u brojkama, unutarnje tražbine prema tijelima vlasti BiH iznose otprilike 9 milijardi KM. To je tri četvrtine vrijednosti svega što su tijekom protekle godine proizvela sva poduzeća i svi građani u BiH. Kako biste stekli predodžbu o tome, zamislite vaš godišnji prihod i onda zamislite da dugujete tri četvrtine vašega godišnjeg prihoda a da sve dugove morate platiti u isto vrijeme.

Kako će biti riješen ovaj problem?

Tijekom proteklih šest mjeseci, bosanskohercegovačka tijela vlasti su intenzivno razmatrala ovaj problem, a u prosincu su dogovorili praktično rješenje. Ono podrazumijeva kombinaciju isplate u gotovu novcu i izdavanje obveznica. Kao što svi dobro znaju, vlasti BiH jednostavno nemaju dovoljno finansijskih sredstava odmah isplatiti cjelokupni iznos tako da su morali biti utvrđeni prioriteta za otplatu tijekom duljega razdoblja. Gotovina će biti isplaćena onima čije su potrebe najveće, umirovljenicima i vlasnicima malih iznosa štednje na zamrznutim deviznim računima – ova skupina i predstavlja najveći broj tražitelja. Za one koji su vlasnici većih iznosa na blokiranim deviznim računima kao i one koji imaju velike tražbine po osnovi ratne štete, bit će izdane obveznice koje će omogućiti vladama da novac isplate u potpunosti, ali tijekom višegodišnjega razdoblja. Isplata duga tijekom duljega razdoblja je jedini razuman način za pojedince kao i tijela vlasti za izmirenje ovako velikih tražbina.

Ukoliko želite više informacija o ovom rješenju, kontaktirajte:

Federacija BiH:

Miru Bradaru, savjetnicu za ekonomska pitanja u Ministarstvu za financije F BiH, tel: 033/666-641

Republika Srpska:

Informativni ured Vlade RS, tel: 051/331-565

Brčko Distrikt:

Osmana Osmanovića, direktora Ureda za prihode Brčko Distrikta, tel: 049/216-933

